

AKADEMİK TÜRKÇE ÜZERİNE HAZIRLANAN BİLİMSEL ÇALIŞMALARDAKİ
ANAHTAR KELİMELERE İLİŞKİN İÇERİK ANALİZİ*Araştırma Makalesi*

Eda ARAT*

Geliş Tarihi: 10.09.2024 | Kabul Tarihi: 15.12.2024 | Yayın Tarihi: 23.12.2024

Özet: Bu çalışmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretiminde akademik Türkçeye yönelik olarak hazırlanmış bilimsel makale ve lisansüstü tezlerde geçen anahtar kelimeleri incelemek ve bu kelimelerin kullanım sıklığını belirlemektir. Araştırma kapsamında alan yazını taraması yapılarak yabancılara Türkçe öğretiminde akademik Türkçe üzerine yazılmış toplam 38 çalışmaya (24 bilimsel makale, 6 yüksek lisans tezi ve 8 doktora tezi) ulaşılmıştır. Çalışmanın verileri, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniğiyle incelenmiştir. Araştırmada, anahtar kelimelerin dokuz ana tema altında sınıflandırıldığı belirlenmiştir. Bu temalar; dil ve dil öğretimi, dil becerileri, söz varlığı, dil bilimi, teknoloji ve materyal kullanımı, öğrenci görüşleri ve tutumları, öğretim yöntem ve teknikleri, alan yazını çalışmaları ve içerik tasarımı olarak sıralanmıştır. Bulgular, en sık kullanılan anahtar kelimenin “akademik Türkçe” (22 kez) olduğunu, bunu “akademik yazma” (12 kez), “uluslararası öğrenciler” (8 kez) ve “ihtiyaç analizi” (6 kez) anahtar kelimelerinin takip ettiğini ortaya koymuştur. Dil ve dil öğretimi teması, 15 farklı anahtar kelimeyle toplamda 54 kez kullanılmış ve çalışmaların bu alanda yoğunlaştığı görülmüştür. Dil becerileri temasında 17 farklı anahtar kelime toplamda 32 kez geçmiştir ve bu bölümde özellikle “akademik yazma” öne çıkmıştır. Bununla birlikte, diğer dil becerilerinin (okuma, dinleme, konuşma) ihmal edildiği fark edilmiştir. Çalışmada, söz varlığı, dil bilimi ve materyal kullanımına yönelik anahtar kelimelerin ise sınırlı bir kullanıma sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu bulgular, akademik Türkçe alanındaki çalışmaların çoğunlukla yazma becerisine odaklandığını ancak diğer becerilerin geliştirilmesi konusunda daha fazla çabaya ihtiyaç duyulduğunu göstermiştir. Ayrıca alanda farklı adlandırmaların sık kullanılmasının, araştırmacıların alan yazınına erişiminde zorluklar yarattığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar kelimeler, bilimsel makaleler, içerik analizi, lisansüstü tezler, yabancılara Türkçe öğretimi.

A CONTENT ANALYSIS RELATED TO KEYWORDS IN SCIENTIFIC STUDIES
PREPARED ON ACADEMIC TURKISH*Research Article*

Received: 10.09.2024 | Accepted: 15.12.2024 | Published: 23.12.2024

Abstract: The purpose of this study is to examine the keywords used in scientific articles and postgraduate theses written on academic Turkish in the context of teaching Turkish as a foreign language and to determine the frequency of their usage. Within the scope of the research, a literature review is conducted, and a total of 38 studies on academic Turkish in the field of teaching Turkish as a foreign language (24 scientific articles, 6 master's theses, and 8 PhD dissertations) are identified. The data of the study are analyzed using the document analysis method, one of the qualitative research techniques. The keywords are found to be classified under nine main themes: language and language teaching, language skills, vocabulary, linguistics, technology and material usage, student opinions and attitudes, teaching methods and techniques, literature review studies, and content design. The findings reveal that the most frequently used keyword is “academic Turkish” (22 times), followed by “academic writing” (12 times), “international students” (8 times), and “needs analysis” (6 times). The theme of language and language teaching includes 15 different keywords with a total of 54 usages, indicating a focus on this area. The theme of language skills includes 17 different keywords with a total of 32 usages, where “academic writing” emerges as the most prominent. However, it is noted that other language skills (reading, listening, and speaking) are largely neglected. The study also observes limited usage of keywords related to

* Öğr. Gör.; Kocaeli Üniversitesi; eda.arat@kocaeli.edu.tr 0000-0002-9443-6985

vocabulary, linguistics, and material usage. These findings indicate that research in the field of academic Turkish predominantly focuses on writing skills but requires more effort to develop other language skills. Additionally, the frequent use of various terminologies in the field is noted to cause challenges for researchers in accessing the literature.

Keywords: Content analysis, keywords, postgraduate theses, scientific articles, teaching Turkish to foreigners.

Giriş

Modern çağın getirisi olarak ortaya çıkan birçok veri tabanı, arama motoru ve teknolojik araç bir noktadan sonra kontrolsüz bir şekilde verilerin artmasına ve yayılmasına sebep olmuş, bilgi kirliliği önlenemez bir hâl almıştır. Roetzel'in (2019, s. 480) de belirttiği gibi, teknolojinin hızlı bir şekilde yükselişi ve araştırmacıların internet hizmetlerini etkin bir şekilde kullanmaları, tüm sosyal ağlarda aşırı bilgi artışı sorununa yol açmıştır. Bu bilgi artışı, Hoggan'ın (2002) vurguladığı şekilde, araştırmacıları web tabanlı bilgilere erişirken bilgi yükü ve yanlış bilgilendirme gibi sorunlarla karşı karşıya bırakmış; özellikle internetteki yanlış bilgiler, büyük bir endişe kaynağı oluşturmuştur. Bu bağlamda, Eppler ve Mengis (2004, s. 326), bilgi yükünün araştırmacılarda stres ve kaygı gibi işlevsel olmayan sonuçlara yol açtığını, dolayısıyla araştırmacıların doğru bilgiye karar verme sürecindeki kalitenin düştüğünü belirtmiş ve bilginin doğru yönetilmesinin önemine dikkat çekmiştir. Bu durumdan hareketle, araştırmacıların doğru bilgiyi diğerlerinden ayırt edebilmesi ve nitelikli bir araştırma yapabilmesi için doğru sözcüklerle tarama yapma, birden fazla web kaynağını kullanma ve basılı kaynaklardan araştırma yapma gibi farklı arama tekniklerini etkin bir şekilde uygulamaları gerektiği ortaya çıkmıştır. Sevim ve İşcan (2012, s. 1864), bu teknikler arasında yazar adı, yayın başlığı ve anahtar kelimelerin kullanılması gerektiğini vurgulamaktadır. Alan yazınında tarama yaparken bu unsurların kullanılması, aranan veriye ulaşmayı kolaylaştırmakta; sayısız verinin yer aldığı internet ortamında araştırmacıların bilgi yığını arasında sıkışıp kalmalarının önüne geçmekte; doğru bilgiye kısa sürede ulaşmayı sağlamaktadır. Günümüzde hazırlanan çalışmaların sayılarının her geçen gün artması da verilere ulaşmayı zorlaştırmaktadır.

Her alanda olduğu gibi yabancılara Türkçe öğretimi alanında da yapılan çalışmaların sayısı gün geçtikçe artmakta; araştırmalar aracılığıyla alandaki sorunlar, gereksinimler ve eksiklikler kitap, makale, tez gibi çeşitli bilimsel çalışmalar neticesinde akademi dünyasına veri olarak sunulmaktadır (Erdem vd., 2015, s. 214). Bu noktadan hareketle alanda yapılan bu çalışmalara ait verilere ulaşabilmek ve alana yönelik araştırma yapabilmek amacıyla yazarın adı, yayın başlığı ve anahtar kelimelerin doğru ve etkili kullanımı önem taşımaktadır.

1. Bilimsel Çalışmalarda Anahtar Kelime Kullanımı

Bilimsel bir çalışmanın başarılı olabilmesi ve amacına uygun olarak hazırlanabilmesi için önceden yapılan hazırlıklar ve doğru kaynaklara erişim büyük bir önem taşımaktadır. Turan ve Dolgun (2021, s. 77), bir yayının başlığının, yazar adlarının, özetinin ve anahtar kelimelerinin o yayının ilk izlenimini, kimliğini ve genel görünümünü oluşturduğunu belirtmiştir. Bilimsel bir araştırma yapacak olan kişilerin çalışma sürecine başlamadan önce bazı ön hazırlıklar yapmaları gerekmektedir. Araştırma konusunu, problemini ve sorularını netleştirmek; ele alınan konunun daha önce araştırılıp araştırılmadığını, var olan çalışmalarda

hangi yönlerin ele alındığını ve bu çalışmalardan ne tür sonuçlar elde edildiğini incelemek bu hazırlık sürecini oluşturur. Bu adımların başlangıcı ise alan yazını taramasıdır. Bu noktadan hareketle Erdem ve arkadaşları (2015, s. 214), çağımızda teknolojinin hızla ilerlemesiyle internet kullanımının yaygınlaştığını ve doğru bilgiye hızlıca erişebilmek için anahtar kelimelerin doğru seçiminin büyük bir önem taşıdığını ifade etmektedir. Araştırmacıların doğru kaynaklara ulaşmalarında anahtar kelimelerin etkin bir biçimde kullanılması, yol gösterici bir işlev görmektedir. Bu süreçte, araştırmacıların doğru anahtar kelimeleri seçmesinin yanı sıra, yayın sahiplerinin de anahtar kelimeleri yazarken dikkatli olmaları ve anahtar kelimeleri seçerken konuyu doğru bir şekilde yansıtacak biçimde belirlemeleri gerekmektedir (Sevim ve İşcan, 2012, s. 1864). Bu bağlamda, araştırmacıların ve yayın sahiplerinin doğru anahtar kelimeleri seçerek alan yazınına katkı sağlamalarının, doğru bilgiye ulaşma sürecini kolaylaştıracağı ve bilimsel araştırmaların etkinliğini artıracığı düşünülmektedir.

Alan yazını taraması yapan araştırmacılar öncelikli olarak taradıkları çalışmaların belirli bölümlerini okuyup kendi araştırmaları ile ilgili olup olmadığına karar verirler. Taranan çalışmaların içeriği ile ilgili bilgi veren bölümlerden en önemlisi anahtar kelimelerdir (Cin Şeker, 2020, s. 798). Anahtar kelimelerle yapılan taramalar, araştırmacılara sayısız çalışma arasından kendi çalışmalarıyla ilgili olanlara ulaşma imkânı verir. İnternet aracılığıyla arama motorlarından anahtar kelimelerle yapılan taramaların kısa sürede aranılan verilere erişmeyi sağlaması, bu kelimelerin önemini daha da çok artırmıştır (Tatar ve Tatar, 2008, s. 94). Bu bağlamda, doğru anahtar kelimelerin seçimi, araştırmacıların alan yazını taramalarını daha verimli hâle getirirken aynı zamanda ilgili verilere hızlı ve etkili bir şekilde ulaşmalarını sağlamaktadır.

Araştırmalarda doğru ve etkili anahtar kelimelerin seçimi, verilere ulaşmayı kolaylaştırmanın yanı sıra yapılan çalışmanın görünürlüğünü de artırmaktadır. Dilidüzgün (2017, s. 78) anahtar kelimelerin seçimindeki önemi “Anahtar sözcükler, metnin temel içeriğiyle ilgili bilgi vermektedirler. Metnin iskeletini kuran bu sözcükler büyük ölçekli önermelerde ve özet metinlerin içeriğinde bulunması gereken sözcüklerdir. Metnin anahtar sözcüklerinin saptanması metnin bütünüyle anlaşılmasını gerektirir.” şeklinde belirtmektedir. Bindevrin (2018, s. 1) ise anahtar kelimeleri, bir metni temsil eden en açık kelime veya kelime grubu olarak açıklar. Bu açıdan bakıldığında anahtar kelimeler araştırmacılara aradıkları bilgiler hakkında ön bilgi vermekte, verilere hızlı ve doğru bir şekilde ulaşmalarını kolaylaştırmaktadır. Emek (2020, s. 651) araştırmacılara içeriği sezdiren anahtar kelimelerin aynı zamanda yine araştırmacıların hazırladıkları yayınlara daha çok okurun ulaşması ve yayınlarının tanınırlığının artması bakımından yardımcı olduğunu ifade etmektedir. Görüldüğü üzere, doğru anahtar kelimeler hem araştırma sürecini hızlandırmakta hem de akademik çalışmaların daha geniş bir kitleye ulaşarak etki alanını artırmaktadır.

Anahtar kelimelerin belirlenmesi kadar doğru kullanılmaları da önem arz etmektedir. Konuya özgü kelimelerin seçilmesi, aramayı daraltabilecek kelimelerin kullanılması bilgiye ulaşmayı kolaylaştıracak unsurlar arasında yer almaktadır (Köroğlu, 2015, s. 64). Araştırmacıların da yayınlarını hazırlarken metinleri en iyi şekilde yansıtacak anahtar kelimeleri seçmeleri; eksik veya yanlış içeriğe çalışmalarında yer vermemeleri gerekmektedir. Zira yayının konusu ile

alakalı olmayan anahtar kelimeler, okurları yanıltabilmekte ve zaman kaybına sebep olabilmektedir (Sevim ve İşcan, 2012, s. 1864). Ayrıca yayınlardaki eksik veya yanlış bilgiler, okurların çalışmalara ulaşmasına engel olmakta ve akademik yayınlara yapılan atıf sayılarının düşmesine neden olabilmektedir. Çay (2020 s. 2) çalışmasında 68 makaleden 46'sının eksik verilere sahip olduğunu, bu eksikliklerin de bilgi kaybına, istatistik gücünün azalmasına, standart hataların artmasına ve bulguların genelleşmesinin zayıflamasına yol açtığını belirtmektedir. Bu sebeple anahtar kelimelerin araştırmacı tarafından çalışmanın raporlaştırma aşaması bittikten sonra metni en iyi şekilde yansıtacak ve okurların yayına ulaşmaları için doğru kelimeleri içerecek şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Tatar ve Tatar (2008, s. 94) araştırma raporunun öne çıkan ve vurgu yapılması düşünülen yönleri temel alınarak konuyla ilgili yaklaşımlar, kullanılan strateji, metot ve teknikler veya örnekleme göre anahtar kelime seçiminin yapılabileceğini ifade etmiştir. Bu şekilde araştırmacıların yayınlarına erişimin kolaylaşmasını sağlayabilecekleri düşünülmektedir. Bu bağlamdan hareketle alan yazınına bakıldığında yayınlardaki anahtar kelime seçimi ve kullanımına verilen önemin de anlaşılması neticesinde anahtar kelimelere yönelik çalışmaların son yıllarda arttığı görülmektedir.

Sevim ve İşcan (2012) “Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde geçen anahtar kelimelere dönük bir içerik analizi” adlı çalışmalarında 2005-2010 yılları arasında Türkçe eğitimi alanında yazılmış 335 yüksek lisans tezinde geçen anahtar kelimeleri inceleyerek tematik olarak gruplandırmıştır. Doküman incelemesi yönteminin kullanıldığı araştırmanın sonucunda Türkçe eğitimi alanında yazılmış olan yüksek lisans tezlerinin yalnızca temel dil becerileriyle ilgili olmadığını; edebiyat, öğretmen yeterliliği, çocuk edebiyatı, ders kitabı incelemesi konularında da çalışıldığını tespit etmiştir.

Erdem vd. (2015) “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış bilimsel makalelerde geçen anahtar sözcüklere ilişkin bir içerik analizi” adlı çalışmada yabancılara Türkçe öğretimi alanında 2000-2014 yılları arasında hazırlanmış olan 56 ulusal ve uluslararası dergide yayımlanmış 160 bilimsel makalede geçen anahtar kelimelerin kullanım sıklığını ortaya koymayı ve bu çalışmaların hangi konularda yoğunlaştığını belirlemeyi amaçlamıştır. Doküman incelemesi yönteminin kullanıldığı araştırmanın sonucunda 2000-2014 yılları arasında en çok çalışılmış dil becerisinin yazma olduğu, dinlemeye hemen hemen hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

Emek (2020) “Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik TR Dizin dergilerde 2016-2020 yılları arasında yayımlanan makalelerdeki anahtar sözcüklerin incelenmesi” adlı çalışmasında 2016 Ocak-2020 Eylül tarihleri arasında “TR Dizin” dergilerde yayımlanmış yabancılara Türkçe öğretimine yönelik makalelerin anahtar sözcüklerini tespit etmeyi, bu kelimeleri temalara göre sınıflamayı, söz konusu anahtar sözcüklerin kullanım sıklıklarını belirlemeyi hedeflemiştir. Doküman incelemesi yönteminin kullanıldığı araştırmanın sonucunda yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili makalelerde en çok çalışılan konuların sırasıyla dil bilimi ve dil öğretimi olduğu; konuşma ve dinleme becerisinin diğer konulara göre daha az çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cin Şeker, Z. (2020) “Ana Dili Eğitimi Dergisi’nde yayımlanan makalelerin anahtar kelimeleri üzerine betimsel bir analiz” adlı çalışmada Ana Dili Eğitimi Dergisi’nde 2013-

2020 yılları arasında yayımlanan 335 makalenin anahtar kelimelerini betimsel olarak incelemiştir. Doküman analizi yönteminin kullanıldığı çalışma sonucunda en çok kullanılan anahtar kelimelerin Türkçe eğitimi, yabancılara Türkçe öğretimi, dil öğretimi konu alanları ile ilgili olduğu görülmüştür. Ayrıca temel dil becerileri ile ilgili anahtar kelimelerin okuma ve yazma becerilerinde yoğunlaştığı, dinleme ve konuşma becerisine yönelik kelimelerin ise az olduğu belirlenmiştir.

Turan ve Dolgun (2021) “Bilimsel araştırma makalelerinde başlık, özet, anahtar kelimeler ve yazar bilgilerinin yazılımı” adlı çalışmada makalenin tümünü temsil eden ve okunmasında önemli etkileri bulunan başlık, özet, anahtar kelime ve yazar bilgilerini alan yazını ile beraber incelemiştir.

Bu çalışmada ise alan yazınından hareketle yabancılara Türkçe öğretiminde “akademik Türkçe” ile ilgili hazırlanan çalışmalardaki anahtar kelimeler incelenmiş, bu kelimelerin kullanım sıklıkları tespit edilmiş ve ulaşılan kelimeler temalara göre sınıflandırılmıştır.

2. Yabancılara Türkçe Öğretimi ve Akademik Türkçe

Gelişen teknolojiye ve değişen şartlara paralel olarak dünyanın sürekli şekilde kendini yenileyen yapısı sayesinde insanlar geçmişe nazaran daha çok kendilerini geliştirme ihtiyacı hissetmiş, farklı alanlarda uzmanlaşma gereği duymuş ve sadece bulundukları coğrafyalarda değil, çeşitli ülkelerde de kendilerine istihdam alanı oluşturmayı başarmıştır. Bu durumun getirisi olarak dil öğrenimi sadece bir hobi olma ve iletişim kurma amacı gibi özelliklerinin yanına ihtiyaçlara cevap verme özelliğini de eklemiştir. Öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerine cevap verme gerekliliği sonucunda özel amaçlı dil öğretimi ortaya çıkmıştır. Özellikle 1970’lerin başındaki “Petrol Krizi” sonrasında (Hyland, 2000) özel amaçlı dil öğretimi çalışmalarının yaygınlaştığı söylenebilir.

Hutchinson & Waters (1987, s. 17) hazırladıkları dil öğretimi şemasında dil öğretimi alanını; ana dil öğretimi, yabancı dil öğretimi ve ikinci dil öğretimi olarak üç ana başlığa ayırmakta; bunlardan yabancı dil öğretimini genel amaçlı dil öğretimi ve özel amaçlı dil öğretimi şeklinde iki başlıkta değerlendirmektedir. Özel amaçlı dil öğretimini ise mesleki amaçlı ve akademik amaçlı dil öğretimi olarak farklı iki kola ayırmıştır. Aynı şekilde Donesch-Jezo (2012, s. 10) da yapmış olduğu sınıflandırmada özel amaçlı dil öğretimini profesyonel/mesleki amaçlı dil öğretimi ve akademik amaçlı dil öğretimi olarak iki grupta ele almıştır. Bunlardan akademik dil öğretimini Tüfekçioglu (2018, s. 7), yabancı dil öğrenenlerin akademik ihtiyaçlarına yönelik yapılan dil öğretimi şeklinde tanımlamaktadır.

Akademik amaçlı dil öğretiminin birçok yönden genel dil öğretiminden farklılık gösterdiği söylenebilir. Genel dil öğretiminde amaç günlük iletişimi sağlamaya ve genel hatlarıyla dili öğrenmeye yönelikken akademik amaçlı dil öğretiminde dil öğrencilerinin dili üst düzeyde kullanmaları beklenmektedir. Bu noktadan hareketle öğrencilerin akademik ortamlarda başarılı bir iletişim kurabilmek için çok sayıda akademik kelime bilmeleri gerekmektedir (Scarcella, 2003, s. 20). Akademik dilin terimler, kavramlar, kelime hazinesi, dil bilgisi yapıları ve hitabet şekilleri bakımından dil kullanım alanları ve disiplinlerine göre farklılaşması özelliği ile genel dil öğretiminden ayrıldığı görülmektedir (Çiftler ve Aytan,

2019, s. 77). Tüfekçioğlu (2018, s. 4) akademik dilin genel amaçlar için kullanılan akademik dil ve özel amaçlar için kullanılan akademik dil olarak iki şekilde değerlendirilebileceğini ifade etmektedir. Buna göre genel amaçlar için akademik dil öğretimi tüm disiplinlerde ders dinlemeleri, seminer ve derslere katılım, ders kitabı, makale ve diğer materyalleri okuma, deneme, rapor, tez, araştırma yazıları yazma gibi alanlarda yetkinlik kazandırmayı amaçlarken akademik amaçlar ise belirli disiplin ve bölümlerdeki dil ve becerilerin öğretimi ile alakalıdır.

Günümüzde akademik amaçlarla dil öğretiminin bu denli ön plana çıkmasında; öğrencilerin lisans ve lisansüstü eğitim almak için farklı coğrafyaları daha fazla tercih etmeye başlamaları, uluslararası öğrenci değişim programlarının artması, devletler tarafından yetenekli öğrencilere daha iyi eğitim koşulları sunulması ve kariyerlerinde ilerleme imkânı tanınması gibi sebepler bulunmaktadır. Moralı'nın (2019, s. 58) da belirttiği gibi küreselleşen dünyada her geçen gün ülkeler daha fazla uluslararası öğrenci çekmeye çalışmakta, eğitim küresel bir rekabete dönüşmektedir. Yaşanan bu gelişmeler akademik dil öğretimine bakış açısını da değiştirmiş, daha sistemli bir ders tasarımı gerekli kılmıştır. Buna yönelik ders kitapları ve materyaller hazırlanmaya başlanmış, akademik dil öğretimi içeren bilimsel çalışmalar hız kazanmıştır.

Uluslararası öğrencilere yönelik akademik Türkçe konusundaki çalışmaların 2012 yılında başladığı söylenebilir (Konyar, 2019, s. 33). Bu çalışmalara Demir (2017), Dolmacı (2015), Ekmekçi (2017), Emek (2020), Göçer (2021), Karagöl ve Korkmaz (2021), Konyar (2019), Moralı (2019), Tok (2013), Tüfekçioğlu (2018), Yahşi Cevher ve Güngör'ün (2016) çalışmalarını örnek olarak göstermek mümkündür.

3. Araştırmanın Amacı

Özellikle son yıllarda yabancılara Türkçe öğretimi alanında akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmalarda artış yaşandığı gözlenmektedir. Bu çalışmada da akademik Türkçe ile ilgili bilimsel çalışmalarda tespit edilen anahtar kelimelerden hareketle araştırmaların özellikle hangi alanlarda yoğunlaştığı, hangi konuların daha fazla çalışıldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Anahtar kelime olarak hangi kelimeler tercih edilmektedir?
2. Tercih edilen anahtar kelimelerin dağılımları/sıklıkları nasıldır?
3. Hangi konular yoğunlukla çalışılmaktadır?
4. Anahtar kelimelerin tematik olarak gruplandırılması nasıl olmalıdır?

4. Yöntem

4.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada yabancılara Türkçe öğretiminde akademik Türkçeye yönelik hazırlanmış bilimsel makalelerde ve lisansüstü tezlerde geçen anahtar kelimelerin belirlenmesi amacıyla nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi tekniğine başvurulmuştur. Yıldırım ve Şimşek'e göre (2013, s. 217) doküman incelemesinde temel amaç, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analiz edilmesidir.

4.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında; Ulusal Tez Merkezi, DergiPark, Ulakbim, Google Akademik ve TR Dizin veri tabanlarında yapılan alan yazını taraması sonucunda yabancılara Türkçe öğretimi alanında akademik Türkçe üzerine hazırlanan çalışmalarda geçen anahtar kelimeler doküman analizi tekniğiyle incelenmiştir. Alan yazını taraması sonucunda tespit edilen yabancılara Türkçe öğretiminde akademik Türkçe üzerine hazırlanan bilimsel çalışmaların sayısı Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1

Akademik Türkçe Üzerine Yapılan Çalışmaların Sayısı

Çalışmalar	Sayısal değer
Makaleler	24
Lisansüstü çalışmalar	14
Toplam	38

Tablo 1’deki veriler incelendiğinde alan yazınında akademik Türkçeye yönelik hazırlanan 24 “makale” ve 14 “lisansüstü çalışma”nın tespit edildiği görülmektedir. Lisansüstü çalışmaların 6’sı yüksek lisans ve 8’i ise doktora tezidir.

İncelemeler neticesinde elde edilen veriler listelenerek sıklıkları belirlenmiş ve tematik olarak gruplandırılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen veriler ve sayısal değerler bulgular başlığı altında sunulmuştur.

5. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde yabancılara Türkçe öğretiminde akademik Türkçe üzerine hazırlanan bilimsel çalışmalarda geçen anahtar kelimeler incelenmiş ve elde edilen bulgulara yer verilmiştir. İncelenen bilimsel çalışmalardan elde edilen farklı ve toplam anahtar kelime sayısına Tablo 2’de yer verilmiştir:

Tablo 2

Akademik Türkçe Üzerine Yapılan Çalışmalardaki Anahtar Kelime Sayısı

Kelimeler	Sayısal değer
Farklı anahtar kelime kullanımı	69
Toplam anahtar kelime kullanımı	143

Tablo 2’deki verilerden hareketle akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmalarda 69 farklı anahtar kelimenin 143 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Çalışmalarda en sık kullanılan 8 anahtar kelime ve kullanım sıklıkları Tablo 3’te sunulmuştur:

Tablo 3

Akademik Türkçe Çalışmalarında En Sık Geçen Anahtar Kelimeler ve Kullanım Sıklıkları

Anahtar Kelimeler	Kullanım Sıklığı
Akademik Türkçe	22
Akademik yazma	12
Uluslararası öğrenci	8
İhtiyaç analizi	6
Yabancılara Türkçe öğretimi	6
Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi	6
Akademik dil	4

Eylem araştırması	4
Toplam	68

Tablo 3'teki veriler incelendiğinde en sık kullanılan anahtar kelimenin “akademik Türkçe” olduğu ve çalışmalarda toplamda 22 kez tekrar ettiği görülmüştür. Bu anahtar kelimeyi “akademik yazma (12), uluslararası öğrenciler (8), ihtiyaç analizi (6), yabancılara Türkçe öğretimi (6), Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi (6)” takip etmektedir. Ayrıca “akademik dil” ve “eylem araştırması” anahtar kelimelerinin de 4'er kez çalışmalarda kullanıldığı görülmüştür.

İncelenen çalışmalarda geçen anahtar kelimelerin araştırmada belirlenen temalara göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 4

Akademik Türkçe Çalışmalarında Geçen Anahtar Kelimelerin Araştırmada Belirlenen Temalara Göre Dağılımları

Temalar	Anahtar Kelime Sayısı	Anahtar Kelime Sıklığı
Dil becerileri	17	32
Dil ve dil öğretimi	15	54
Söz varlığı	9	11
Dil bilimi	7	7
Öğrenciler, öğrenci görüşleri, öğrenci tutumları	6	13
İçerik tasarımı/üretimi	5	12
Dil öğretiminde kullanılan teknik, yöntem ve yaklaşımlar	4	7
Dil öğretiminde teknoloji ve materyal kullanımı	4	4
Alan yazını çalışmaları	2	3

Çalışmalarda geçen anahtar kelimeler temalarına göre “dil becerileri; dil ve dil öğretimi; söz varlığı; dil bilimi; öğrenciler, öğrenci görüşleri, öğrenci tutumları; içerik tasarımı/üretimi; dil öğretiminde kullanılan teknik, yöntem ve yaklaşımlar; dil öğretiminde teknoloji ve materyal kullanımı ve alan yazını çalışmaları” olmak üzere dokuz başlık altında sınıflandırılmıştır.

İncelenen çalışmalarda dil becerilerine yönelik olarak tespit edilen anahtar kelimeler tablo 5'te bulunmaktadır:

Tablo 5

Akademik Türkçe Çalışmalarında Dil Becerilerine Yönelik Anahtar Kelimeler

Anahtar Kelimeler	Kullanım Sıklığı
Akademik yazma	12
Dil becerileri	3
Okuma	2
Yazma becerisi	2
Akademik dil becerileri	1
Akademik konuşma becerisi	1
Akademik okuryazarlık	1
Akademik yazma sorunları	1
Dinleme	1
Dinleme öğrenme alanı	1
Eleştirel okuma	1
Okuma etkinlikleri	1

Yazma becerileri	1
Yazma eğitimi	1
Yazma ihtiyacı	1
Yazma öğretimi	1
Yazma süreci	1
Toplam	32

Tablo 5’te yer alan veriler incelendiğinde akademik Türkçe çalışmalarında dil becerilerine ilişkin 17 farklı anahtar kelimenin 32 kez kullanıldığı ve bu bölümde en sık kullanılan anahtar kelimenin “akademik yazma (12)” olduğu belirlenmiştir. “Dil becerileri (3), okuma (2) ve yazma becerisi (2)” sırası ile onu takip etmektedir. “Akademik dil becerileri, akademik konuşma becerisi, akademik okuryazarlık, akademik yazma sorunları, dinleme, dinleme öğrenme alanı, eleştirel okuma, okuma etkinlikleri, yazma becerileri, yazma eğitimi, yazma ihtiyacı, yazma öğretimi ve yazma süreci” anahtar kelimeleri ise 1’er kez kullanılmıştır.

İncelenen çalışmalarda dil ve dil öğretimine yönelik olarak tespit edilen anahtar kelimeler tablo 6’da yer almaktadır:

Tablo 6

Akademik Türkçe Çalışmalarında Dil ve Dil Öğretimine Yönelik Anahtar Kelimeler

Anahtar Kelimeler	Kullanım Sıklığı
Akademik Türkçe	22
Yabancılar Türkçe öğretimi	6
Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi	5
Akademik dil	4
Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi	3
Geri bildirim	2
Yabancı dil olarak Türkçe	2
Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi	2
Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi	2
Akademik amaçlı Türkçe öğretimi	1
Dil öğrenme ve dili kullanma	1
Dil ve anlatım	1
Hukuk Türkçesi	1
Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğretilmesi	1
Türkçe öğretimi	1
Toplam	54

Tablo 6’da bulunan verilerden hareketle akademik Türkçe çalışmalarında dil ve dil öğretimine ilişkin 15 farklı anahtar kelimenin 54 kez kullanıldığı ve bu bölümde en sık kullanılan anahtar kelimenin “akademik Türkçe (22)” olduğu görülmüştür. Onu sırasıyla “yabancılar Türkçe öğretimi (6), Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi (5), akademik dil (4) ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (3)” takip etmektedir. “Geri bildirim, yabancı dil olarak Türkçe, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi” 2’şer; “akademik amaçlı Türkçe öğretimi, dil öğrenme ve dili kullanma, dil ve anlatım, hukuk Türkçesi, Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğretilmesi ve Türkçe öğretimi” ise 1’er kez kullanılmıştır.

İncelenen çalışmalarda söz varlığına yönelik olarak tespit edilen anahtar kelimeler tablo 7’de yer almaktadır:

Tablo 7

Akademik Türkçe Çalışmalarında Söz Varlığına Yönelik Anahtar Kelimeler

Anahtar Kelimeler	Kullanım Sıklığı
Akademik Türkçe kelime listesi	3
Akademik kavram edinimi	1
Akademik kelime testi	1
Akademik terim ve kavramlar	1
Genel Türkçe kelime listesi	1
Madde başı	1
Söz varlığı	1
Terim	1
Türkçe kelimeler	1
Toplam	11

Tablo 7’de yer alan veriler incelendiğinde akademik Türkçe çalışmalarında söz varlığına ilişkin 9 farklı anahtar kelimenin 11 kez kullanıldığı ve bu bölümde en sık kullanılan anahtar kelimenin “akademik Türkçe kelime listesi (3)” olduğu tespit edilmiştir. “Akademik kavram edinimi, akademik kelime testi, akademik terim ve kavramlar, genel Türkçe kelime listesi, madde başı, söz varlığı, terim ve Türkçe kelimeler” ise 1’er kez kullanılmıştır.

İncelenen çalışmalarda dil bilimine yönelik olarak tespit edilen anahtar kelimeler tablo 8’de yer almaktadır:

Tablo 8

Akademik Türkçe Çalışmalarında Dil Bilime Yönelik Anahtar Kelimeler

Anahtar Kelimeler	Kullanım sıklığı
Akademik söylem	1
Etkileşimli üstsöylem belirleyicileri	1
İki dillilik	1
Negatif metafor	1
Pozitif metafor	1
Sözcükbilim	1
Üstsöylem	1
Toplam	7

Tablo 8’deki veriler incelendiğinde akademik Türkçe çalışmalarında dil bilimine ilişkin 7 anahtar kelimenin sadece birer kez kullanıldığı saptanmıştır. Bu anahtar kelimeler “akademik söylem, etkileşimli üstsöylem belirleyicileri, iki dillilik, negatif metafor, pozitif metafor, sözcükbilim ve üstsöylem”dir.

İncelenen çalışmalarda öğrenciler, öğrenci görüşleri ve öğrenci tutumlarına yönelik olarak tespit edilen anahtar kelimeler tablo 9’da verilmiştir:

Tablo 9

Akademik Türkçe Çalışmalarında Öğrenciler, Öğrenci Görüşleri ve Öğrenci Tutumlarına Yönelik Anahtar Kelimeler

Anahtar kelimeler	Kullanım sıklığı
Uluslararası öğrenci	8
Algılar	1

Lisansüstü öğrenciler	1
Öğrenci görüşleri	1
Suriyeli öğrenciler	1
Tez	1
Toplam	13

Tablo 9’da yer alan veriler incelendiğinde akademik Türkçe çalışmalarında öğrenciler, öğrenci görüşleri ve öğrenci tutumlarına ilişkin 6 farklı anahtar kelimenin 13 kez kullanıldığı ve bu bölümde en sık kullanılan anahtar kelimenin “uluslararası öğrenci” (8) olduğu tespit edilmiştir. “Algılar, lisansüstü öğrenciler, öğrenci görüşleri, Suriyeli öğrenciler ve tez” anahtar kelimeleri ise 1’er kez kullanılmıştır.

İncelenen çalışmalarda, içerik tasarımı/üretimine yönelik olarak tespit edilen anahtar kelimeler tablo 10’da verilmiştir:

Tablo 10

Akademik Türkçe Çalışmalarında İçerik Tasarımına/Üretimine Yönelik Anahtar Kelimeler

Anahtar kelimeler	Kullanım sıklığı
İhtiyaç analizi	6
Ders içeriği	3
Ders geliştirme	1
İçerik	1
Sistematiik öğretim tasarımı	1
Toplam	12

Tablo 10’da yer alan verilere göre akademik Türkçe çalışmalarında içerik tasarımı/üretimine ilişkin 5 farklı anahtar kelimenin 12 kez kullanıldığı ve en sık kullanılan anahtar kelimenin “ihtiyaç analizi” (6) olduğu görülmüştür. “Ders içeriği” anahtar kelimesi 3; “ders geliştirme, içerik ve sistematiik öğretim tasarımı” anahtar kelimeleri ise 1’er kez kullanılmıştır.

İncelenen çalışmalarda dil öğretiminde kullanılan teknik, yöntem ve yaklaşımlara yönelik olarak tespit edilen anahtar kelimeler tablo 11’de verilmiştir:

Tablo 11

Akademik Türkçe Çalışmalarında Dil Öğretiminde Kullanılan Teknik, Yöntem ve Yaklaşımlara Yönelik Anahtar Kelimeler

Anahtar kelimeler	Kullanım sıklığı
Eylem araştırması	4
Dil öğrenme stratejileri	1
Süreç odaklı yazma öğretimi	1
Yazma yaklaşımları	1
Toplam	7

Tablo 11’de yer alan verilere göre akademik Türkçe çalışmalarında dil öğretiminde kullanılan teknik, yöntem ve yaklaşımlara ilişkin 4 farklı anahtar kelimenin 7 kez kullanıldığı ve bu bölümde en sık kullanılan anahtar kelimenin “eylem araştırması” (4) olduğu görülmüştür. “Dil öğrenme stratejileri, süreç odaklı yazma öğretimi ve yazma yaklaşımları” anahtar kelimeleri ise 1’er kez kullanılmıştır.

İncelenen çalışmalarda dil öğretiminde teknoloji ve materyal kullanımına yönelik olarak tespit edilen anahtar kelimeler tablo 12’de verilmiştir:

Tablo 12

Akademik Türkçe Çalışmalarında Dil Öğretiminde Teknoloji ve Materyal Kullanımına Yönelik Anahtar Kelimeler

Anahtar kelimeler	Kullanım sıklığı
Akademik etkinlikler	1
Ders kitapları	1
Materyal değerlendirme	1
Metin	1
Toplam	4

Tablo 12’deki veriler incelendiğinde akademik Türkçe çalışmalarında dil öğretiminde teknoloji ve materyal kullanımına ilişkin “akademik etkinlikler, ders kitapları, materyal değerlendirme ve metin” anahtar kelimelerinin birer kez kullanıldığı görülmüştür.

İncelenen çalışmalarda, alan yazını çalışmalarına yönelik olarak tespit edilen anahtar kelimeler tablo 13’te verilmiştir:

Tablo 13

Akademik Türkçe Çalışmalarında Alan Yazını Çalışmalarına Yönelik Anahtar Kelimeler

Anahtar kelimeler	Kullanım sıklığı
Derlem	2
Akademik derlem	1
Toplam	3

Tablo 13’te yer alan verilere göre akademik Türkçe çalışmalarında alan yazını çalışmalarına ilişkin “derlem” anahtar kelimesinin 2, “akademik derlem” kelimesinin ise 1 kez kullanıldığı belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmada, yabancılara Türkçe öğretiminde akademik Türkçeye yönelik olarak hazırlanan 24 makale ve 14 lisansüstü çalışmada geçen anahtar kelimeler incelenmiş ve çalışmalarda 69 farklı anahtar kelimenin 143 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Ulaşılan anahtar kelimeler temalarına göre “dil becerileri; dil ve dil öğretimi; söz varlığı; dil bilimi; öğrenciler, öğrenci görüşleri, öğrenci tutumları; içerik tasarımı/üretimi; dil öğretiminde kullanılan teknik, yöntem ve yaklaşımlar; dil öğretiminde teknoloji ve materyal kullanımı ve alan yazını çalışmaları” olmak üzere dokuz başlık altında toplanmıştır.

Araştırma verileri incelendiğinde en sık kullanılan anahtar kelimenin “akademik Türkçe” olduğu ve bu kelimeyi sırasıyla “akademik yazma”, “uluslararası öğrenciler”, “ihtiyaç analizi” anahtar kelimelerinin takip ettiği görülmüştür. Ayrıca alan adlandırmaları da en sık kullanılan kelimeler arasında yer almıştır. Bu bulgulardan hareketle akademik Türkçe çalışmalarının; çoğunlukla yazma becerisine yönelik olduğu, alanın yabancı uyruklu öğrencilere yönelik olmasından kaynaklı olarak “uluslararası öğrenciler” anahtar kelimesinin sıklıkla tercih edildiği, ihtiyaç analizi çalışmalarına diğer çalışmalara oranla alanda daha sık

rastlandığı ve diğer yöntemlere göre “eylem araştırması”nın daha çok kullanıldığı söylenebilir.

Araştırma kapsamında incelenen bilimsel çalışmalarda “dil becerileri” temasına yönelik 17 farklı anahtar kelimenin 32 kez kullanıldığı ve bu temada en sık kullanılan anahtar kelimenin “akademik yazma” olduğu belirlenmiştir. Bu bölümde bulunan anahtar kelimelerden hareketle akademik Türkçe alanında çoğunlukla yazma becerisine yönelik çalışmaların yapıldığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, Erdem ve diğerlerinin (2015) çalışmasında dil becerileri ile ilgili ulaşılmış olduğu sonuçlarla paralellik taşımaktadır. Ayrıca çalışmanın bu bölümündeki bulgulardan yola çıkarak diğer becerilere özellikle de konuşma becerisine yönelik sınırlı sayıda çalışma olduğu söylenebilir. Büyükkiz (2014) de yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezleri incelediği çalışmasında araştırmanın bu sonucuyla örtüşen bir sonuca ulaşmıştır. Bu sonuçlar, araştırmacıların akademik Türkçe öğretiminde yazma becerisine daha çok eğildiğini, diğer dil becerilerine yönelik araştırmaların eksik kaldığını göstermektedir. Bu durum dil becerilerinin eşit şekilde geliştirilmesi ilkesi ile ters düşmektedir.

Akademik Türkçe çalışmalarında “dil ve dil öğretimi” temasında 15 farklı anahtar kelimenin 54 kez kullanıldığı ve en sık kullanılan anahtar kelimenin “akademik Türkçe” olduğu belirlenmiştir. Bu bölümde ayrıca akademisyenlerin alan ile ilgili adlandırmalarda “yabancılara Türkçe öğretimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi, Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğretilmesi” olmak üzere 7 farklı kullanımları olduğu tespit edilmiştir. Bu durum bize alan adlandırmasında hâlâ bir fikir birliğinin oluşmamış olduğunu göstermektedir. Erdem ve diğerlerinin (2015) yabancılara Türkçe öğretimi alanında yazılmış bilimsel makalelerde geçen anahtar kelimelere yönelik çalışmaları da “ yabancılara Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi gibi kavramların sıklıkla kullanıldığını, alan adının bu anlamda henüz netleşmediğini ve bu anahtar kelimelerin sıklıklarının yüksek olmasından dolayı hâlâ genel amaçlı çalışmaların akademik Türkçe gibi özel amaçlı çalışmalara oranla yoğunlukta olduğunu belirtmekte; çalışma bu yönüyle tespitlerimizi desteklemektedir. Her iki çalışma dikkate alındığında alanda bu kadar fazla adlandırma bulunmasının araştırmacıların alan araştırması yaparken aradıkları bilgiye ulaşmalarında zorluk yaşayabilecekleri yönünde bir çıkarımda bulunulabilir. Zira bir araştırmacı alan yazını taraması sırasında bütün bu adlandırmaları kullanmayabilir ve bu sebeple aradığı çalışmaların tümüne ulaşamayabilir.

Araştırmada, akademik Türkçe çalışmalarında “söz varlığı” temasına ilişkin 9 farklı anahtar kelimenin 11 kez kullanıldığı belirlenmiştir. Bu anahtar kelimelerin çoğunlukla “kelime listesi”, “Türkçe kelimeler” ve “söz varlığı” konuları ile ilgili olduğu görülmüştür. Buradan hareketle söz varlığı ile ilgili anahtar kelimelerin kullanıldığı çalışmaların çoğunlukla öğrencilerin akademik dil hazinesini geliştirmeye yönelik olarak hazırlandığı sonucuna ulaşılabilir. Sevim ve İşcan (2012) da çalışmalarında söz varlığı ile ilgili olarak benzer sonuçları elde etmiştir. Bu sonuçlar, söz varlığına yönelik yapılan akademik Türkçe çalışmalarının, öğrencilerin akademik dil becerilerini geliştirmeyi amaçlayan kelime listeleri

ve söz varlığı çalışmaları üzerine yoğunlaştığını, ancak bu alanda daha kapsamlı ve çeşitli yaklaşımlara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Araştırmada “dil bilimi” temasında 7 anahtar kelimenin sadece birer kez kullanıldığı saptanmıştır. Bu anahtar kelimelerin çoğunlukla dil biliminde bulunan terimleri kapsadığı görülmüştür. Bu kelimeler incelendiğinde “akademik söylem”, “sözcükbilim”, “iki dillilik” gibi genel; “etkileşimli üstsöylem belirleyicileri”, “üst söylem”, “negatif metafor”, “pozitif metafor” gibi özel anahtar kelimelerin kullanıldığı görülmektedir.

İncelenen araştırmalarda “öğrenciler, öğrenci görüşleri, öğrenci tutumları” temasına ilişkin 6 farklı anahtar kelimenin 13 kez kullanıldığı ve en sık kullanılan anahtar kelimenin “uluslararası öğrenci” olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bu bölümde geçen anahtar kelimelerden hareketle akademik Türkçeye yönelik olarak alan yazınında öğrenci görüşleri ve algılarının ölçüldüğü çalışmaların da bulunduğu ancak bunların sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiştir.

İncelenen çalışmalarda “içerik tasarımı/üretimi” temasına yönelik 5 farklı anahtar kelimenin 12 kez kullanıldığı ve bu temada en sık kullanılan anahtar kelimenin “ihtiyaç analizi” olduğu görülmüştür. Bu bölümde yer alan anahtar kelimelerden hareketle alan yazınında ihtiyaç analizi ile ilgili çalışmaların diğerlerine oranla daha sık yapıldığı; ayrıca “ders içeriği, ders geliştirme ve içerik üretme” alanlarında da çalışmaların olduğu görülmüştür. Ancak bu tema ile ilgili olarak “program tasarımı”, “müfredat geliştirme” veya “kazanımlar” a yönelik çalışmaların hâlâ yapılmadığı görülmekte, bunun sebebinin ise alanın henüz yeni olmasından ve hâlihazırda gelişmeye devam etmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Akademik Türkçe çalışmalarında “dil öğretiminde kullanılan teknik, yöntem ve yaklaşımlar” temasına ilişkin 4 farklı anahtar kelimenin 7 kez kullanıldığı ve en sık kullanılan anahtar kelimenin “eylem araştırması” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bölümdeki anahtar kelimeler dikkate alındığında “dil öğrenme stratejileri, süreç odaklı yazma öğretimi ve yazma yaklaşımları” konularında çalışmalar yapıldığı görülmektedir.

Akademik Türkçe çalışmalarında “dil öğretiminde teknoloji ve materyal kullanımı” temasına ilişkin 4 anahtar kelimenin sadece birer kez kullanıldığı belirlenmiştir. Bu bulgudan hareketle materyal geliştirme ve materyal kullanımı alanlarında sınırlı sayıda çalışma yapıldığı, çalışmaların hem nitelik hem de nicelik olarak yetersiz olduğu söylenebilir. Bu sonuç, Sevim ve İşcan’ın (2012) yaptıkları çalışmada materyal geliştirme ve materyal kullanımı alanında yapılan çalışmaların yetersiz olduğu sonucu ile de benzerdir.

İncelenen çalışmalarda, alan yazını çalışmalarına ilişkin ise 3 anahtar kelime kullanıldığı ve bunların “derlem” ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Bu noktadan hareketle özellikle derlem çalışmalarının sayısının artırılması gerektiği söylenebilir. Emek (2020) de çalışmasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında derlem çalışmalarının az sayıda olmasından dolayı bu alanda yayınların hazırlanabileceğini belirtmiştir.

Araştırmada son olarak akademik Türkçeye yönelik hazırlanan çalışmalarda kullanılan farklı anahtar kelimelerin “dil becerileri” alanında daha çok yoğunlaştığı ancak “dil” ve “dil öğretimi” alanında kullanılan kelimelerin sıklık oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Erdem ve diğerleri (2015) ile Emek (2020) de yapmış oldukları çalışmalarda dil ve dil

öğretimine yönelik bilimsel çalışmalarda daha fazla anahtar sözcük kullanımının olduğuna ilişkin benzer sonuçlar elde etmiştir. Bu bulgular, akademik Türkçe öğretiminde dil ve dil öğretimi konularına yönelik yapılan araştırmaların, dil becerileri üzerine yapılan çalışmalara göre daha fazla ilgi gördüğünü ve anahtar kelimelerin sıklıkla bu alanda yoğunlaştığını göstermektedir.

Çalışmanın sonuçlarından hareketle geliştirilen öneriler şu şekildedir:

1. Alan yazını incelendiğinde yabancılara Türkçe öğretiminde akademik Türkçe üzerine sınırlı sayıda çalışmanın bulunduğu görülmüştür. Araştırmacıların akademik Türkçeye yönelik çalışmalar yapması alanın gelişimine katkı sağlayacaktır.
2. Araştırmanın bulgularında “yabancılara Türkçe öğretimi” alanına ait birçok adlandırma kullanıldığı görülmektedir. Alanda karmaşaya sebep olan bu adlandırma sorunsalının aşılması gerektiği düşünülmektedir. Bu noktada Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı’nda (TYDÖP) kullanılan adlandırma esas alınabilir. Standartların sağlanması akademik çalışmalarda anahtar kelime seçimine de etki edecek, araştırmacıların aradıkları çalışmalara ulaşması kolaylaşacaktır.
3. Alan yazınında çoğunlukla yazma becerisine yönelik çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Araştırmacıların diğer becerileri de içeren çalışmalar yapması gerektiği düşünülmektedir.
4. Çalışmalar incelendiğinde akademik Türkçeye yönelik bir program geliştirme çalışmasının bulunmadığı görülmektedir. Bu noktadan hareketle akademik dil öğretimin daha sistemli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla alan uzmanları tarafından akademik Türkçeye yönelik bir programın geliştirilmesi, izlencelerin oluşturulması ve kazanımların belirlenmesi öncelik taşımaktadır. Gerek kurslarda gerekse de üniversitelerde verilen akademik Türkçe dersleri bu program temel alınarak yürütülmeli; hazırlanacak olan ders kitapları ve yardımcı materyaller buna göre düzenlenmelidir.
5. Eğitim hayatlarına Türkiye’de devam edecek olan öğrencilerin farklı disiplinlerde karşılaşacakları Türkçeye yönelik ihtiyaçları göz önüne alınarak akademik Türkçe öğretimi planlanmalıdır.
6. Öğrencilerin, eğitim hayatlarında başarılı olabilmeleri için öncelikli olarak akademik söz varlığına hâkim olmaları gerekmektedir. Öğrencilerin akademik kelime dağarcığını geliştirebilmeleri amacıyla sık kullanılan akademik kelimeler belirlenmeli, akademik kelime listeleri hazırlanmalı ve ders kitapları ile yardımcı materyallerde bu kelime listelerinden faydalanılmalıdır. Ders kitapları ve materyaller için hazırlanan veya seçilen metinlerde bu kelimelere öncelikle yer verilmelidir.

Sonuç olarak alan yazınında bulunan çalışmalar dikkate alınarak alanın sorunlarına ve eksikliklerine yönelik çalışmaların yapılması, ihtiyaç analizleri ile öğrencilerin gereksinimlerinin belirlenmesi ve akademik dil öğretiminin bu çalışmalardan elde edilecek sonuçlara göre planlanması gerektiği söylenebilir. Bu bağlamdan hareketle yabancılara Türkçe öğretiminde akademik Türkçeye ilişkin hazırlanmış olan çalışmalarda geçen anahtar kelimelerin bilinmesinin sonraki çalışmalara yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Bindevrim, A. S. (2018). *Bilimsel yayınlardan anahtar kelime çıkarımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi.
- Büyükkız, K. K. (2014). Yabancılar Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.
- Cin Şeker, Z. (2020). Ana Dili Eğitimi Dergisi'nde yayınlanan makalelerin anahtar kelimeleri üzerine betimsel bir analiz. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 797-811.
- Çay, G. (2020). *Derin öğrenme yöntemiyle akademik makaleler için anahtar kelime çıkarımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi.
- Çiftler, F. ve Aytan, T. (2019). Yabancılar için akademik Türkçe kitapları üzerine bir inceleme. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(4), 75-91.
- Demir, D. (2017). *Uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçları* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Dilidüzgün, Ş. (2017). *Metindilbilim ve Türkçe öğretimi*. Anı Yayınları.
- Dolmacı, M. (2015). *Akademik Türkçe kelime bilgisi üzerine bir derlem çalışması: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine dair çıkarımlar* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Donesch-Jezo, E. (2012). English for specific purposes: What does it mean and why is it different from teaching general English. *The Journal for ESL Teachers and Learners*, (1), 9-14.
- Ekmekçi, V. (2017). *Yabancılar Türkçe öğretiminde akademik okuryazarlık öğretimine yönelik bir eylem araştırması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Erciyes Üniversitesi.
- Emek, M. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik TR Dizin dergilerde 2016-2020 yılları arasında yayınlanan makalelerdeki anahtar sözcüklerin incelenmesi. M. E. Deniz ve Ü. Polat (Ed.), *VI. Uluslararası Türkçess Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin Kitabı* içinde (s. 649-661). TEBAAD.
- Eppler, M. J. ve Mengis, J. (2004). The concept of information overload: A review of literature from organization science, accounting, marketing, MIS and related disciplines. *The Information Society*, 20(5), 325-344.
- Erdem, M. D., Gün, M., Şengül, M. ve Özkan, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış bilimsel makalelerde geçen anahtar sözcüklere ilişkin bir içerik analizi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 213-237.
- Göçer, G. (2021). Uluslararası öğrenciler için hazırlanan akademik Türkçe ders kitaplarındaki konuşma görevleri ve yeterlilikleri. *Aydın TÖMER Dergisi*, 6(1), 43-84.
- Hoggan, D. (2002). Challenges, strategies, and tools for research scientists: Using web-based information resources. *Electronic Journal of Academic and Special Librarianship*, 3(3).
- Hutchinson, T. ve Waters, A. (1987). *English for specific purposes: A learning-centred approach*. Cambridge University Press.

- Hyland, K. (2000). Developments in English for specific purposes: A multi-disciplinary approach; Tony Dudley-Evans and Maggie-Jo St John. *English for Specific Purposes*, 19(3), 297-300.
- Karagöl, E. ve Korkmaz, C. B. (2021). Ders kitabı ve bilimsel metin yazarlarının görüşlerine göre uluslararası öğrencilere akademik Türkçe öğretimi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 208-230.
- Konyar, M. (2019). *Uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaç analizi ve örnek ders içeriği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Koroğlu, S. A. (2015). Literatür taraması üzerine notlar ve bir tarama tekniği. *GİDB DERGİ*, (1), 61-69.
- Moralı, G. (2019). Uluslararası öğrencilere yönelik akademik Türkçe okuma metinlerinin ve etkinliklerinin değerlendirilmesi: Bir doküman incelemesi. *Aydın TÖMER Dergisi*, 4(2), 57-72.
- Roetzel, P. G. (2019). Information overload in the information age: A review of the literature from business administration, business psychology, and related disciplines with a bibliometric approach and framework development. *Business Research*, (12), 479-522.
- Scarcella, R. (2003). *Accelerating Academic English: A focus on the English learner*. Regents of the University of California.
- Sevim, O. ve İşcan, A. (2012). Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde geçen anahtar kelimelere dönük bir içerik analizi. *Turkish Studies*, 7(1), 1863-1873.
- Tatar, E. ve Tatar, E. (2008). Fen bilimleri ve matematik eğitimi araştırmalarının analizi-1: Anahtar kelimeler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 89-103.
- Tok, M. (2013). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde akademik yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik uygulamalı bir çalışma. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(3), 1-25.
- Turan, A. ve Dolgun, G. (2021). Writing title, abstract, key words, and author information in scientific research articles. *Journal of Educational Research and Nursing*, 18(1), 77-82.
- Tüfekçioğlu, B. (2018). *Yabancı dil olarak akademik Türkçe: Sosyal bilimlerde akademik ve teknik söz varlığı* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Yahşi Cevher, Ö. ve Güngör, C. (2016). The importance of teaching academic Turkish as a foreign language. *The Anthropologist*, 24(1), 309-318.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı:

1. yazar katkı oranı: %100

Çıkar Çatışması Beyanı:

Herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı:

Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurul Onayı:

Çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.

Extended Abstract

This study aims to examine the keywords used in scientific articles and postgraduate theses written on academic Turkish in the context of teaching Turkish as a foreign language. The purpose is to determine the frequency of these keywords and categorize them under thematic groups. The study aims to reveal existing gaps in the literature related to academic Turkish teaching and contribute to the development of research in this area. Academic Turkish, as a specific use of the language, plays a crucial role, especially at the university level and in academic settings. The teaching of academic Turkish in foreign language contexts has gained increasing importance in our globalized world. Therefore, research in this field holds significant value in identifying both the current needs and trends in academic Turkish teaching.

The research is designed as a qualitative study, utilizing document analysis as its methodology. A total of 38 studies are reviewed, including 24 scientific articles, 6 master's theses, and 8 PhD dissertations, all of which focus on academic Turkish in the context of teaching Turkish as a foreign language. The keywords found in these studies are classified into nine main themes: language and language teaching, language skills, vocabulary, linguistics, technology and material usage, student opinions, techniques/methods/approaches, literature review studies, and content design. These themes help to highlight which areas are more focused on and where further research is needed within the academic Turkish teaching context.

The findings indicate that a total of 69 different keywords are identified, appearing 143 times throughout the studies. The most frequently used keywords are “Academic Turkish” (22 times), “Academic writing” (12 times), “International student” (8 times), and “Needs analysis” (6 times). Looking at the thematic distribution, the theme of language and language teaching contains 15 different keywords with 54 uses, making it the broadest area. The language skills theme has 17 different keywords, with 32 occurrences, and it is found that academic writing is the most frequently discussed skill. This reflects the emphasis placed on academic writing in the context of academic Turkish teaching. The vocabulary-related keywords include terms like “vocabulary lists” and “terminology,” which appear 11 times. Linguistics-related keywords, such as discourse and metaphor, are used less frequently, appearing only once each.

The study also reveals that there is a limited amount of research on the use of technology and materials in academic Turkish teaching. Only four keywords related to these topics are used once, each indicating that material development and technology integration are underrepresented in this field. The theme of student opinions shows that the term “International student” is used most frequently, with 13 occurrences. The study finds that student opinions and perceptions are critical in determining the needs of learners in academic Turkish instruction. This highlights the need for further research on international students' experiences and perspectives in academic Turkish teaching. Among the keywords related to techniques, methods, and approaches, “Action research” appears most frequently, with a total of seven uses. Keywords related to literature reviews are limited, with only three uses,

pointing out the lack of corpus studies in this field. Finally, in the theme of content design, the term “Needs analysis” is most frequently used, reflecting the importance of identifying and addressing learners' needs in the design of academic Turkish courses.

The study has also found that various terminologies are used in the field of teaching Turkish as a foreign language. Terms like “Teaching Turkish to foreigners,” “Turkish as a foreign language teaching,” and “Turkish as a foreign language” are all frequently used. This lack of standardization in terminology indicates that researchers may face challenges when conducting literature searches, as they may not use all possible terms to find relevant studies. Additionally, the study reveals that academic writing is the primary focus of academic Turkish research, while other skills, such as speaking and listening, are largely neglected. The prominence of academic writing keywords suggests the high priority placed on this skill, but the lack of focus on speaking and listening highlights a gap that needs to be addressed.

In conclusion, the study suggests that there is a need for further development of both the quality and quantity of research in academic Turkish teaching. Based on the findings, it is recommended that standardization of terminology be established, more research be conducted on language skills other than writing, and the use of materials and technology be more widely integrated into academic Turkish teaching. Additionally, thematic vocabulary lists is advised to be created and incorporated into teaching materials to enhance students' academic vocabulary. For academic Turkish to become more systematic, cooperation among field experts is needed to develop comprehensive programs and teaching materials. The results of this study are expected to provide valuable insights for future research in the field of academic Turkish teaching, addressing the current gaps and contributing to the field's progress.